

Stičišče NVO
osrednje Slovenije

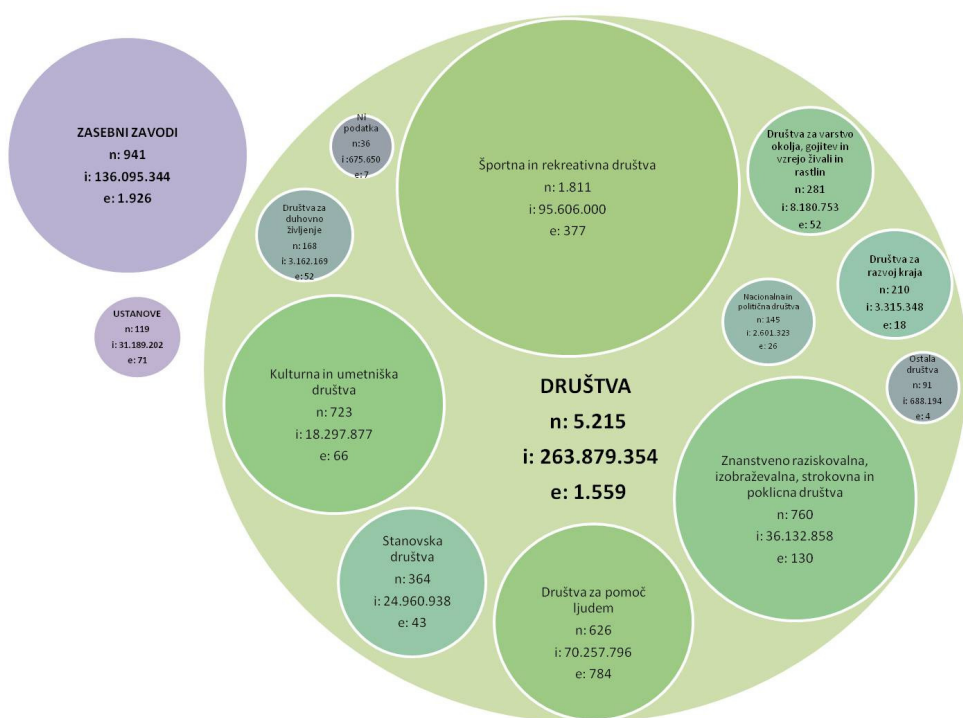
Ponoviška 12, 1270 Litija, Slovenija
g +386 (0)40 786 939, +386 (0)40 365 850
f +386 (0)5 99 27 619

e info@srce-me-povezuje.si
www.srce-me-povezuje.si

Srce me povezuje

Klara Kržišnik

ANALIZA NEVLADNIH ORGANIZACIJ OSREDNJESLOVENSKE REGIJE

[Junij, 2012]

Analiza je nastala v okviru projekta Stičišče NVO osrednje Slovenije, ki se izvaja v okviru Društva za razvoj in varovanje Geoss-a.

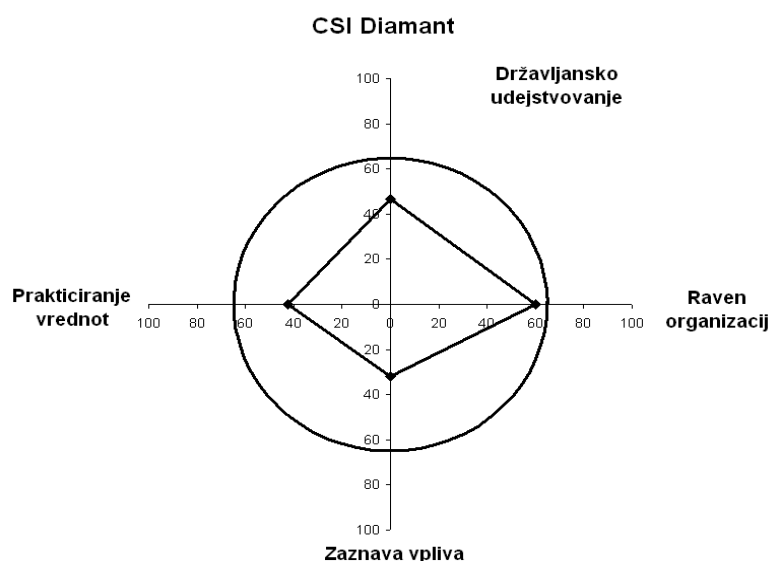
Operacijo delno financira Evropska unija in evropskega socialnega sklada. Izvaja se v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013, razvojne prioritete: Institucionalna in administrativna usposobljenost; prednostne usmeritve: Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga.

Analiza nevladnega sektorja v Sloveniji

V Sloveniji nevladne organizacije združujejo več kot milijon ljudi in so pomemben segment družbe. Njihov vpliv pa bi lahko bil mnogo večji, če bi Sloveniji uspelo bolj izkoristiti potencial nevladnih organizacij¹.

Položaj civilne družbe je mogoče prikazati v tako imenovanem diamantu civilne družbe, ki je sestavljen iz štirih dimenzij.

Slika: Diamant civilne družbe v Sloveniji

Vir: Civilna družba v Sloveniji, 2011

Slika diamanta kaže na dobro organiziranost, na kar visoko raven državljskega udejstvovanja in prakticiranja vrednot in na zelo nizko zaznavanje vpliva. Obstaja namreč velik razkorak med aktivnostjo civilne družbe in njenim vplivom v družbi in na državo. Država civilne družbe še ne prepoznava kot relevantnega akterja in sogovornika.

V Sloveniji po podatkih za leto 2010 0,82% vseh zaposlenih dela v nevladnem sektorju, in daleč zaostaja za drugimi evropskimi državami, kjer je povprečno v nevladnih organizacijah zaposlenih več kot 8% vsega aktivnega prebivalstva. Na Nizozemskem je npr. delež zaposlenih z 12,6% vseh zaposlenih med največjimi na svetu.

¹ *Vir: Civilna družba v Sloveniji, 2011*

Rast zaposlovanja v nevladnem sektorju je bila v Evropi v devetdesetih letih močnejša kot v vseh drugih regijah na svetu ter je v tem obdobju dosegla povprečno rast 24% v Franciji, Nemčiji in na Nizozemskem ter v Veliki Britaniji. Rast zaposlovanja v sektorju je v teh državah pomenila 40% rast celotnega zaposlovanja, kar v številkah znaša 3,8 milijona novih delovnih mest.

NVO v veliki meri pri življenju vzdržujejo prostovoljci. Večina nevladnih organizacij namreč nima zaposlenih. Naše okolje še ne spodbuja zaposlovanja v NVO, čeprav so NVO s kakovostno delovno silo lahko organizacije, ki črpajo sredstva iz EU in drugih virov in še zdaleč niso le porabnice proračunskih sredstev.

Po oceni predsednika države dr. Danila Türka imamo v Sloveniji prešibko razvit nevladni sektor². Imamo državne institucije, imamo javni sektor, imamo zasebni tržni sektor, nimamo pa civilnodružbenega nevladnega sektorja, ki bi bil razvit v zadostni meri. Če pogledamo samo vprašanje, koliko ljudi je v službi v katerem od teh sektorjev, vidimo, da smo v Sloveniji v precejšnjem zaostanku pri nevladnih organizacijah, in to v primerjavi z državami, kot so Italija, Avstrija. Meni, da bi bilo tako s stališča razvojne pomoči kot s stališča civilnodružbenih tem potrebno imeti močnejšo civilno družbo. Ampak ta civilna družba ne more biti čisto ljubiteljska. Civilna družba danes zahteva tudi profesionalnost. Zahteva možnosti, da ljudje v civilnodružbenih organizacijah profesionalno delajo in tu bi morali odpreti možnosti. Zaradi potreb, ki jih imamo, zaradi večje kritičnosti, ki jo potrebujemo, in tudi zato, da lahko mnogim mladim ljudem damo nove možnosti produktivnega dela, zaposlovanja in tudi angažiranja v mednarodni razvojni pomoči, ki mora biti v določeni meri nevladna. Odpreti je potrebno možnosti, da se ljudje organizirajo sami, da si ustvarjajo nove možnosti, nove pogoje za produktivno smiselno delo in tudi za zaposlovanje. Zato je mnenja, da v Sloveniji potrebujemo precej močnejši nevladni sektor, če se hočem dobro razvijati.

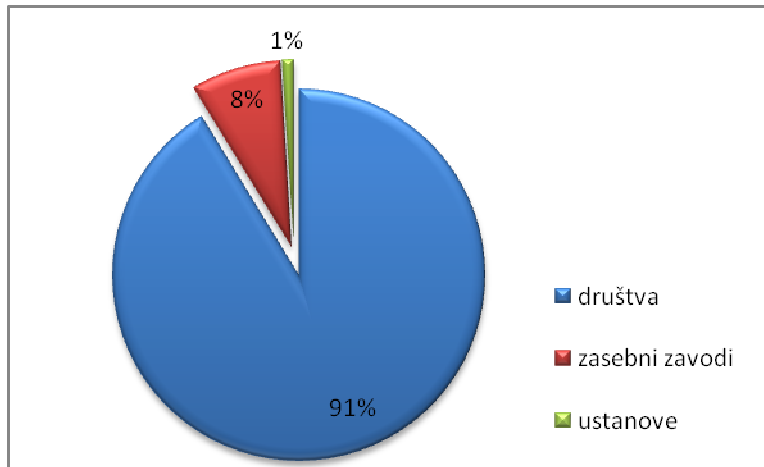
Iz registra Statističnega urada RS je razvidno, da je v letu 1996 delovalo v Sloveniji 11.570 društev (in njihovih zvez), 30 fundacij, 110 zadrug, 154 zasebnih zavodov in 336 verskih organizacij; njihovo skupno število je bilo 12.200 organizacij (register SURS-a, 1997)³. Iz podatkov registra Agencije RS za javnopravne evidence in storitve, kamor organizacije obvezno pošiljajo svoje letne finančne izkaze, je razvidno, da se je v dobrih desetih letih število društev povečalo na 21.460 organizacij, število fundacij na 209, zadrug na 428, zasebnih zavodov na 1744, in verskih organizacij na 1172. Če k tem prištejemo še 95 zbornic, 60 političnih strank in 3479 sindikatov, vidimo, da je v letu 2008/2009 v Sloveniji delovalo skupaj 28.647 civilno-družbenih organizacij. Če ob tem številu upoštevamo število prebivalcev vidimo, da se Slovenija nahaja v vrhu držav z največjim številom civilnodružbenih organizacij.

²Vir: *Komentar stanja slovenskega nevladnega sektorja, 2010*

³Vir: *Obseg, strukturain vloga/funkcija slovenskih civilnodružbenih organizacij, 2010*

V letu 2010 je po podatkih Agencije RS za javnopravne evidence in storitve delovalo 20.722 društev, 1.764 zasebnih zavodov in 214 ustanov.

Graf: Delež nevladnih organizacij v Sloveniji glede na tip organizacije v letu 2010

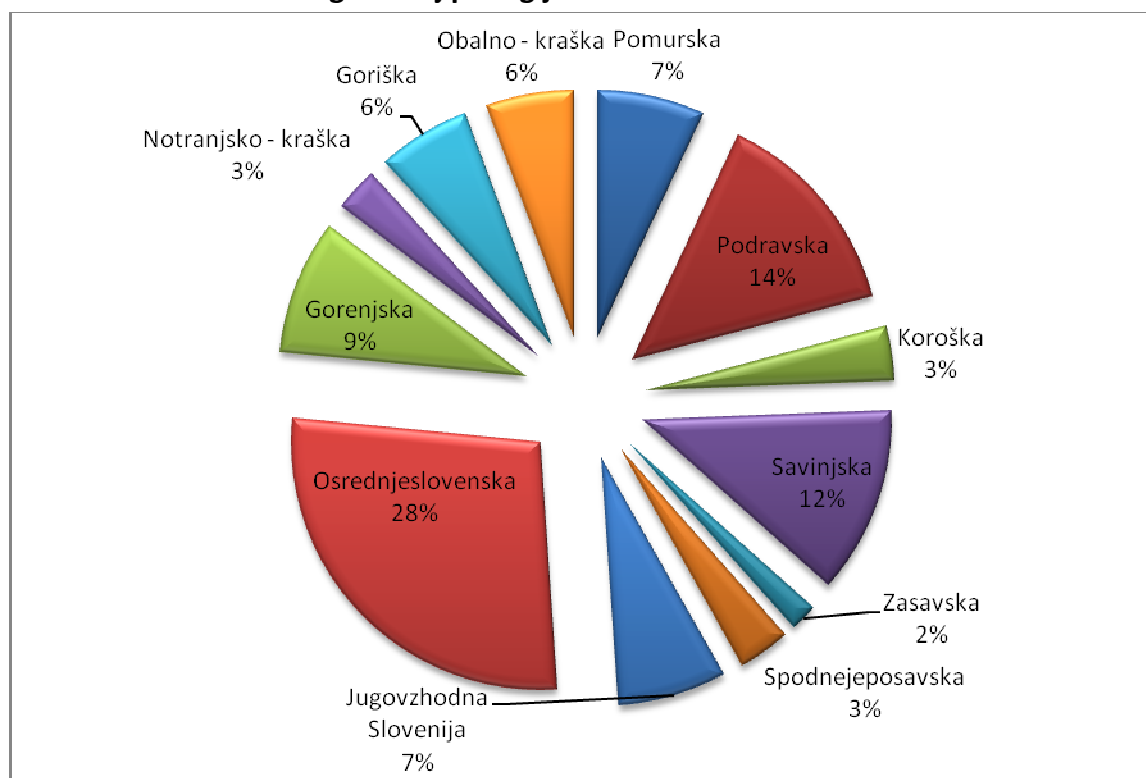

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, 2010

Delež društev med vsemi organizacijami se sicer postopoma zmanjšuje (v letu 1996 so društva predstavljala skoraj 95% delež med vsemi organizacijami), vendar pa še zmeraj bistveno pogojuje karakter celotnega civilnodružbenega sektorja³. Društva so namreč po svojem karakterju predvsem ekspresivne organizacije, v katere se združujejo posamezniki zato, ker jim omogočajo, da razvijejo in uresničijo potencialne, ki jih nosijo v sebi; so torej organizacije, ki delujejo predvsem v skupno dobro svojih članov in manj v javno dobro. Takšno stanje je, na eni strani posledica preteklega razvoja, ko so društva predstavljala legalno in legitimno obliko samoorganiziranja državljanov; ustanovljala so se praviloma na lokalnih ravneh, se povezovala v zveze na regijskih ravneh in na nacionalni ravni in bila financirana v obliki letnih dotacij s strani lokalnih in/ali nacionalnih javnih avtoritet/oblasti. Na drugi strani pa število društev še zmeraj hitro narašča, čeprav so že skoraj dvajset let ukinjene vse formalne ovire za ustanavljanje drugih tipov civilno-družbenih organizacij.

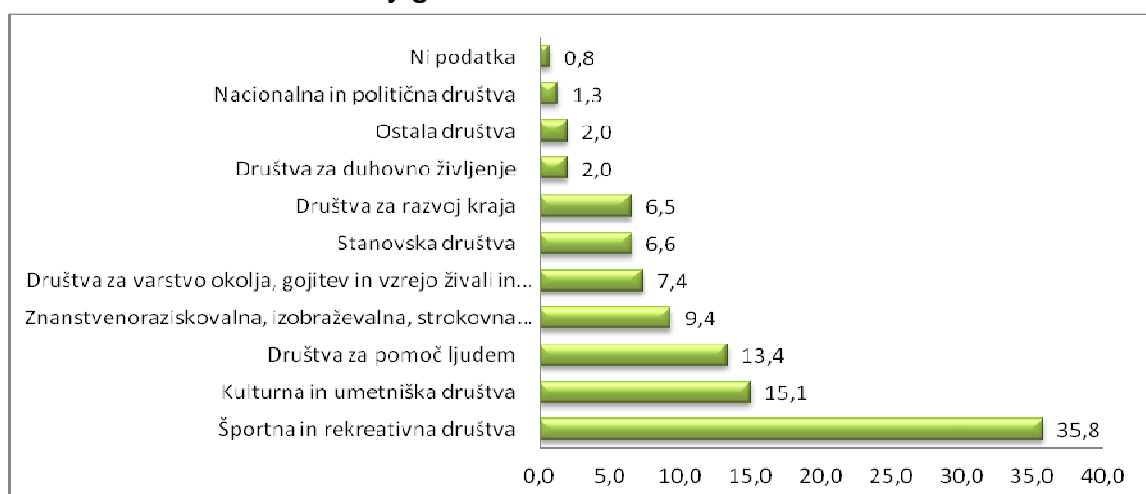
Podatki o distribuciji števila organizacij po statističnih regijah kažejo, da se največ organizacij nahaja v regijah, ki imajo močna urbana središča; 28% vseh organizacij se tako nahaja v Osrednjeslovenski regiji, 14% v Podravske, 12% v Savinjski, 9% v Gorenjski in 7% v Pomurski regiji. To je posledica razvoja v zadnjem desetletju in pol, ko nove organizacije vseh tipov, bistveno intenzivneje nastajajo v urbanih, kot v ruralnih okoljih.

Graf: Delež nevladnih organizacij po regijah v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, 2010

Graf: Delež društev v Sloveniji glede na vrsto društva v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Če navedeno povzamemo, potem lahko zaključimo³:

- Da predstavljajo društva dominantno obliko organiziranosti med organizacijami, ki delujejo na področjih športa in rekreacije ter kulture in umetnosti in, da več kot polovica vseh slovenskih društev deluje na navedenih področjih.
- Da predstavljajo zasebni zavodi dominantno obliko organiziranosti med vsemi organizacijami, ki delujejo na področjih izobraževanja in raziskovanja ter zdravstva in, da več kot polovica zasebnih zavodov deluje na teh področjih.
- Da predstavljajo ustanove/fundacije dominantno obliko organiziranosti med vsemi organizacijami, ki delujejo na področju podpiranja dejavnosti drugih organizacij in promocije prostovoljstva in da skoraj 1/3 vseh ustanov/fundacij deluje na teh dveh področjih; fundacije delujejo tudi na področjih športa in rekreacije ter kulture in umetnosti, razvoja lokalnih skupnosti in socialnega varstva.
- Trend rasti, ki vključuje povečevanje števila vseh tipov civilno-družbenih organizacij. Ta trend je močnejši v razvitejših regijah, z močnimi urbanimi središči, kot v ruralnih regijah. V regijah z močnimi urbanimi središči se povečuje predvsem število »novih« tipov organizacij (zasebni zavodi, fundacije), ki so nosilke premika od ekspresivnih organizacij k organizacijam, ki so producentke storitev za zunanje uporabnike.
- Trend počasnega in postopnega spreminjanja skozi pretekli razvoj izoblikovanega strukturnega vzorca slovenskega civilno-družbenega sektorja, kjer gre za premik od dominacije organizacij, ki delujejo na področjih športa in rekreacije, umetnosti in kulture ter strokovnega/poklicnega in drugega interesnega združevanja, k povečevanju števila organizacij, ki delujejo na področjih socialnega varstva, izobraževanja in raziskovanja, zdravstva in okoljevarstva. Nosilke tega premika so »nove« organizacije, ki nastajajo predvsem v obliki zasebnih zavodov, ustanov/fundacij.

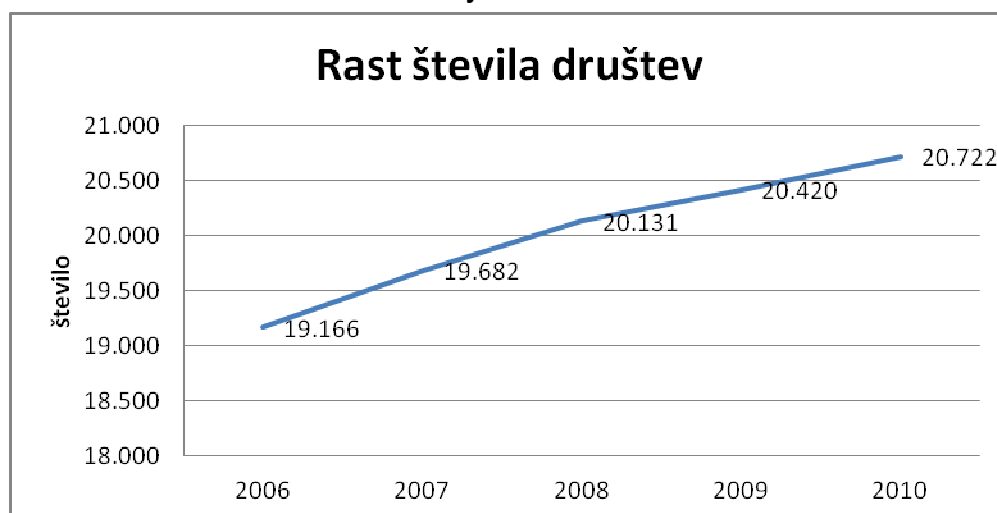
Analiza društev – stanje v letu 2010

Povzetek pomembnejših ugotovitev je predstavljen poslovni izid in premoženjsko-finančni položaj društev v Sloveniji v letu 2010⁴.

Za leto 2010 je podatke iz letnih poročil AJ PES predložilo **20.722 društev**, 1,5% več kakor v letu 2009. Od katerih jih več kot 14% oz. 2.976 v letu 2010 ni imelo prihodkov.

Največ društev je bilo razvrščenih v skupino športnih in rekreativnih društev (7.417 ali 35,8% vseh društev), kulturnih in umetniških društev (3.120 ali 15,1% vseh društev) in društev za pomoč ljudem (2.769 ali 13,4% vseh društev) 229 društev je imelo status invalidske organizacije. Več kot 1 mio EUR prihodkov je ustvarilo 58 društev in so zavezana k reviziji.

Graf: Rast števila društev v Sloveniji

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Društva so v letu 2010 zaposlovala **3.062 delavcev**, 114 delavcev več kakor v letu 2009. Glede na skupino društev je bil največji delež zaposlenih v društvih za pomoč ljudem, 43,4%, in v športnih in rekreativnih društvih, 26,4%. Med regijami pa sta največji delež zaposlenih imeli **Osrednjeslovenska regija, 50,9%**, in Podravska regija, 14,8%. Društva, zavezana k reviziji, so zaposlovala 29,4% vseh zaposlenih v društvih.

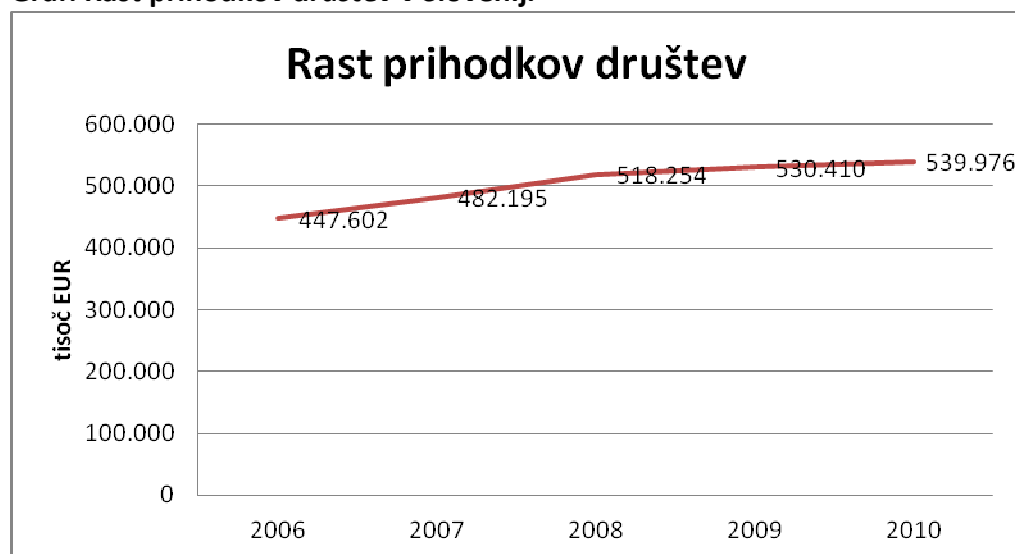
⁴Vir: Informacija o poslovanju društev v RS v letu 2010

Društva so izkazala **539,97 mio EUR celotnih prihodkov**, 3% več kakor v letu 2009. Največ celotnih prihodkov so ustvarila društva, razvrščena v naslednje skupine: športna in rekreativna društva 214,98 mio EUR, društva za pomoč ljudem 138,58 mio EUR, znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva 48,56 mio EUR, kulturna in umetniška društva 41,89 mio Eur in stanovska društva 40,77 mio EUR. Največji delež celotnih prihodkov so dosegla **društva iz Osrednjeslovenske regije, 48,9%** in iz Podravske regije, 11,7%. Društva so 40,2% celotnih prihodkov ustvarila s pridobitno dejavnostjo. Društva, zavezana k reviziji, so ustvarila 29,3% celotnih prihodkov vseh društev in 43,0% celotnih prihodkov iz pridobitne dejavnosti vseh društev.

Društva so obračunala **535,16 mio EUR celotnih odhodkov**, 2% več kakor v letu 2009. Po obsegu je bilo največ stroškov storitev, 310,11 mio EUR, stroškov porabljenega materiala in prodanega trgovskega blaga, 69,60 mio EUR, in stroškov dela, 67,68 mio EUR. Društva so 40,5% celotnih odhodkov obračunala za opravljanje pridobitne dejavnosti Društva, zavezana k reviziji, so imela 29,3% celotnih odhodkov vseh društev in 42,2% celotnih odhodkov iz pridobitne dejavnosti vseh društev.

Društva so imela za **4,82 mio EUR presežka celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki**, v letu 2009 pa 0,69 mio EUR. Največji neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki so ustvarila društva iz skupine društev za pomoč ljudem (3,15 mio EUR), društva za razvoj kraja (1,65 mio EUR) ter znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva (0,37 mio EUR). V letu 2010 so največjo neto negativno razliko med celotni prihodki in celotnimi odhodki izkazala društva iz skupine športnih in rekreativnih društev (1,39 mio EUR) Največji neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki v višini **3,21 mio EUR so ugotovila društva Osrednjeslovenske regije.**

Graf: Rast prihodkov društev v Sloveniji

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Iz pridobitne dejavnosti so društva izkazala **293 tisoč evrov neto presežka celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki**, v letu 2009 pa 3,77 mio EUR neto presežka celotnih odhodkov nad celotnimi prihodki. Največji neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki iz pridobitne dejavnosti so ustvarila društva za razvoj kraja (643 tisoč evrov), društva iz skupine športnih in rekreativnih društev (288 tisoč evrov) ter znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva (74 tisoč evrov). V letu 2010 so največjo neto negativno razliko med celotni prihodki in celotnimi odhodki iz pridobitne dejavnosti izkazala društva iz skupine kulturnih in umetniških društev (277 tisoč evrov) in iz skupine društev za pomoč ljudem (232 tisoč evrov).

Iz nepridobitne dejavnosti pa so ugotovila **31,76 mio EUR presežka celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki**, 8% več kakor v letu 2009. Takšnih društev je bilo 9.520. K presežku celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki so najbolj prispevala športna in rekreativna društva, 37,6%, društva za pomoč ljudem, 28,5%, in društva za razvoj kraja, 7,8%. Društva, zavezana k reviziji, so izkazala 20,9% tovrstnega presežka vseh društev. V letu 2010 je 2.657 društev imelo celotne prihodke enake celotnim odhodkom, od tega jih večina, **2.270, ni izkazovala ne prihodkov in ne odhodkov**.

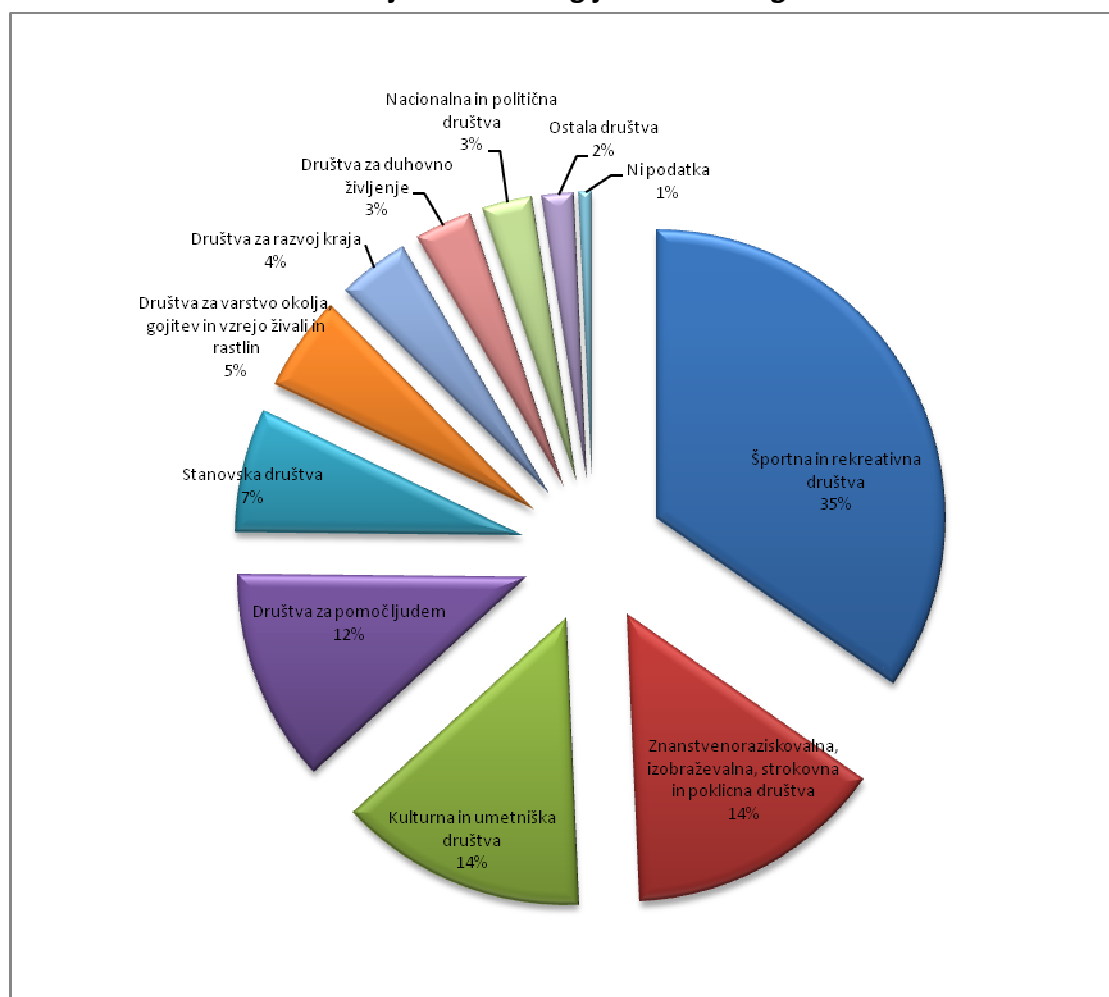
Društva so ugotovila **26,94 mio EUR presežka celotnih odhodkov nad celotnimi prihodki**, 6% manj kakor v letu 2009. Takšnih društev je bilo 8.545. K presežku celotnih odhodkov nad prihodki so najbolj prispevala športna in rekreativna društva, 49,5% in društva za pomoč ljudem, 21,9%. Društva, zavezana k reviziji, so izkazala 20,5% tovrstnega presežka vseh društev.

Društva so ob koncu leta 2010 imela **787,22 mio EUR sredstev oziroma obveznosti do virov sredstev**, 4% več kakor konec leta 2009.

Analiza društev v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010

V Osrednjeslovenski regiji je registriranih **5.215 društev**, kar predstavlja **1/4 vseh društev v Sloveniji**. Največ društev v regiji je bilo v letu 2010 razvrščenih v skupino **športnih in rekreativnih društev** (1.811 ali **34,7%** vseh društev v regiji), sledila so **znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva** (760 ali **14,6%**), **kulturno in umetniška društva** (723 ali **13,9%**) ter **društev za pomoč ljudem** (626 ali **12%**). Manjši delež predstavljajo strokovna društva (364 ali 7%), društva za varstvo okolja (281 ali 5,4%), društva za razvoj kraja (210 ali 4%) ter društva za duhovno življenje in nacionalna in politična društva. Za razliko od slovenskega povprečja, kjer znanstvenoraziskovalna, izobraževalna društva po svojem številu zasedajo četrto mesto ta v regiji zasedajo drugo mesto (14,6%).

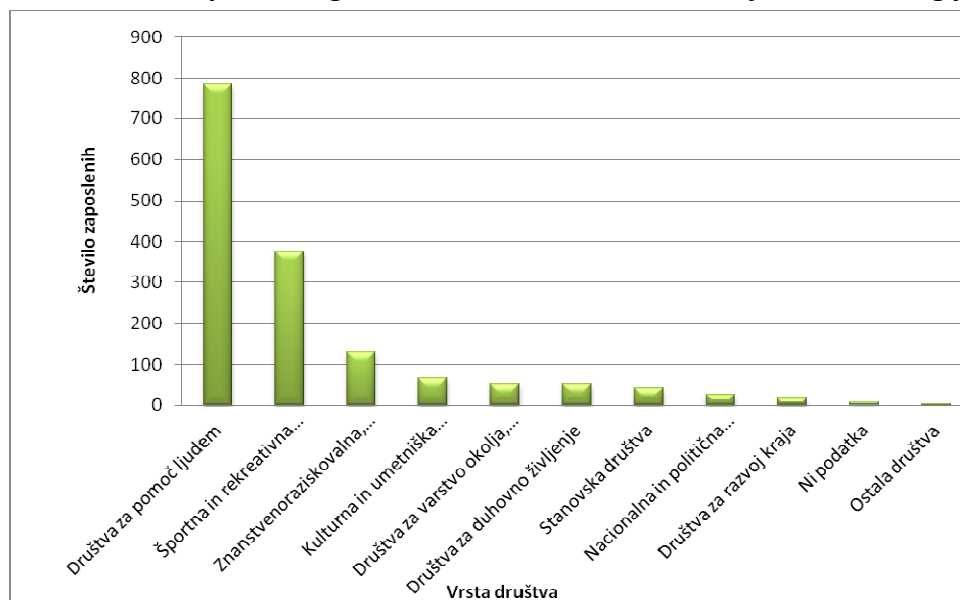
Graf: Delež društev v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010 glede na vrsto društva

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Čeprav **društva za pomoč ljudem** po številu zasedajo četrto mesto in predstavljajo 12% društev v regiji imajo **največji delež zaposlenih v regiji** (784 oseb ali 50% zaposlenih v društvih v regiji). Sledijo jim društva, ki se ukvarjajo s športom in rekreacijo (377 oseb ali 24%) tem pa znanstvenoraziskovalna, izobraževalna društva (130 oseb ali 8%).

Graf: Število zaposlenih glede na vrsto društva v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

373 društev v Osrednjeslovenski regiji je v letu 2010 **zaposlovalo 1.559 oseb**, kar so povprečno **4 osebe na društvo, ki ima zaposlene**. Društva v regiji so **zaposlovala 50,9% (1.559) vseh zaposlenih v društvih** (3.062). 93,4% (1.456) je bilo zaposlenih v upravni enoti Ljubljana, kjer je imelo v povprečju skoraj 9% društev zaposleno osebo.

Tabela: Zaposlovanje v društvih v letu 2010 po upravnih enotah Osrednjeslovenske regije

Upravna enota	Število društev	Delež v %	Število društev, ki imajo zaposlene	Delež društev z zaposlenimi v %	Število zaposlenih	Delež v %
Domžale	471	9,03	15	3,18	45	2,89
Grosuplje	327	6,27	8	2,45	21	1,35
Kamnik	269	5,16	9	3,35	17	1,09
Litija	187	3,59	12	6,42	17	1,09
Ljubljana	3.648	69,95	326	8,94	1.456	93,39
Logatec	124	2,38	1	0,81	1	0,06
Vrhnika	189	3,62	2	1,06	2	0,13
Skupaj regija	5.215	100,00	373	7,15	1.559	100,00
Skupaj Slovenija	20.722	/	1.024	4,94	3.062	/

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Tabela: Seznam vrst društev po skupinah in njihovo število v Osrednjeslovenski regiji

Skupina	Vrsta društva	Število
Športna in rekreativna društva	atletska društva, gimnastična društva, košarkaška društva, nogometna društva, roketna društva, odbojgarska društva, hokejska društva, smučarska društva in društva za druge zimske športe, kotalkarska društva in društva za umetnostno drsanje, kolesarska društva, društva avto-moto športov, plavalna društva in društva za vaterpolo, veslaška društva, društva za druge vodne in podvodne športe, društva za tenis in squash, društva za namizni tenis, badmintonska društva, društva za golf, kegljaška društva, balinarska društva, strelska in lokostrelska društva, boksarska društva, društva za borilne veščine, društva za zračne športe, društva za konjeniške športe, društva za športni ples, jamarska društva, planinska, taborniška in skavtska društva, rekreativna društva, društva za miselne športe, druga športna in rekreativna društva	1.811
Društva za pomoč ljudem	gasilska društva, društva Rdečega križa, invalidska društva, društva prijateljev mladine, društva obolelih, društva za pomoč in samopomoč, društva Lions in Rotary, druga društva za pomoč ljudem	626
Kulturna in umetniška društva	dramska društva, glasbena društva, plesna društva, likovna društva, literarna društva, filmska društva, druga kulturna in umetniška društva	723
Znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva	znanstvenoraziskovalna društva, društva za razvoj gospodarstva, društva za razvoj kmetijstva, društva za razvoj družbenih ved oziroma dejavnosti, društva za razvoj naravoslovnih ved oziroma dejavnosti, društva za razvoj tehnične kulture, avto-moto društva, druga izobraževalna strokovna in poklicna društva	760
Društva za varstvo okolja, gojitev in vzrejo živali in rastlin	društva za varstvo okolja, lovska društva, ribiška društva, čebelarstva društva, društva ljubiteljskih rejcev živali, društva za varstvo živali, gobarska društva, druga društva za gojitev vzrejo ter varstvo živali in rastlin	281
Stanovska društva	društva upokojencev, društva veteranov, društva častnikov, mladinska in študentska društva, druga stanovska društva	364
Društva za razvoj kraja	turistična in hortikulturna društva, društva kmetov in kmetov, strojna združenja, društva za ohranjanje običajev, druga društva za razvoj kraja	210
Nacionalna in politična društva	nacionalna društva, politična društva, društva za varstvo človekovih pravic, društva mednacionalnega prijateljstva, druga nacionalna in politična društva	145
Društva za duhovno življenje	verska društva, duhovna društva, društva za kakovost življenja, društva mejnih ved, druga društva za duhovno življenje	168
Ostala društva	društva zbirateljev, društva za družabne igre, počitniška in popotniška društva, ljubiteljska društva, druga društva	91
Ni podatka		36

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, Ministrstvo za notranje zadeve

Tabela: Razvrstitev društev po upravnih enotah ter pomembnejši podatki o njihovem poslovanju v letu 2010

Upravna enota	Število društev	Število društev z društvenim skladom	Delež društev z društvenim skladom v %	Število društev s prihodkom	Delež društev s prihodki v %	Sredstva (v 1000 EUR)	Delež v %	Celotni prihodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Povprečna vrednost prihodkov na društvo	Neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki (v 1000 EUR)	Prihodki iz pridobitne dejavnosti (v 1000 EUR)	Delež prihodkov iz pridobitne dejavnosti v celotnih prihodkih v %	Neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki iz pridobitne dejavnosti (v 1000 EUR)
Domžale	471	347	73,67	410	87,05	48.662	13,18	29.626	11,23	62.900	191	22.034	74,38	-38
Grosuplje	327	264	80,73	299	91,44	8.322	2,25	6.082	2,30	18.600	384	1.212	19,93	31
Kamnik	269	196	72,86	235	87,36	7.983	2,16	5.464	2,07	20.311	174	1.954	35,75	9
Litija	187	146	78,07	165	88,24	5.317	1,44	2.583	0,98	13.812	57	558	21,61	20
Ljubljana	3.648	2.485	68,12	3.050	83,61	291.774	79,01	215.767	81,77	59.147	2.223	85.712	39,72	-732
Logatec	124	87	70,16	104	83,87	2.934	0,79	1.456	0,55	11.740	31	290	19,93	-7
Vrhnika	189	135	71,43	163	86,24	4.281	1,16	2.902	1,10	15.354	148	707	24,37	4
Skupaj regija	5.215	3.660	70,18	4.426	84,87	369.274	100,00	263.879	100,00	50.600	3.208	112.468	42,62	-712
Skupaj Slovenija	20.722	15.308	73,87	17.746	85,64	787.221	/	539.976	/	26.058	4.816	217.055	40,20	293

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Tabela: Razvrstitev društev po skupinah ter pomembnejši podatki o njihovem poslovanju v letu 2010

Vrsta društva	Število društev	Delež v %	Število zaposlenih	Delež v %	Sredstva (1000 EUR)	Delež v %	Celotni prihodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Povprečna vrednost prihodkov na društvo	Neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki (v 1000 EUR)	Prihodki iz pridobitne dejavnosti (v 1000 EUR)	Delež prihodkov iz pridobitne dejavnosti v celotnih prihodkih v %	Neto presežek celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki iz pridobitne dejavnosti (v 1000 EUR)
Športna in rekreativna društva	1.811	34,73	377	24,18	90.173	24,42	95.606	36,23	52.792	266	47.678	49,87	-442
Društva za pomoč ljudem	626	12,00	784	50,29	156.021	42,25	70.258	26,62	112.233	1.581	12.047	17,15	88
Kulturna in umetniška društva	723	13,86	66	4,23	14.251	3,86	18.298	6,93	25.308	256	7.127	38,95	-111
Znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva	760	14,57	130	8,34	43.109	11,67	36.133	13,69	47.543	321	20.577	56,95	-38
Društva za varstvo okolja, gojitev in vzrejo živali in rastlin	281	5,39	52	3,34	11.824	3,20	8.181	3,10	29.113	179	3.388	41,42	46
Stanovska društva	364	6,98	43	2,76	46.261	12,53	24.961	9,46	68.574	-104	19.539	78,28	-65
Društva za razvoj kraja	210	4,03	18	1,15	3.612	0,98	3.315	1,26	15.787	603	586	17,68	-160
Nacionalna in politična društva	145	2,78	26	1,67	1.619	0,44	2.601	0,99	17.940	-56	342	13,16	-14
Društva za duhovno življenje	168	3,22	52	3,34	1.799	0,49	3.162	1,20	18.822	138	852	26,93	-29
Ostala društva	91	1,74	4	0,26	390	0,11	688	0,26	7.563	10	183	26,60	9
Ni podatka	36	0,69	7	0,45	215	0,06	676	0,26	18.768	15	148	21,94	3
Skupaj regija	5.215	100,00	1.559	100,00	369.274	100,00	263.879	100,00	50.600	3.208	112.468	42,62	-712

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Društva v regiji so izkazala **263,88 mio EUR celotnih prihodkov**. Največ prihodkov so ustvarila **športna in rekreativna društva** (95,0 mio EUR ali **36,2%**), sledijo jim **društva za pomoč ljudem** (70,3 mio EUR ali **26,6%**), **znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva** (36,13 mio EUR ali **13,7%**) in **stanovska društva** (25,0 mio EUR ali **9,5%**). Največji delež celotnih prihodkov so v regiji ustvarila društva iz upravne enote Ljubljana (215,77 mio EUR ali 81,8%) in Domžale (29,63 mio EUR ali 11,2%).

Kar **78,3% prihodkov iz pridobitne dejavnosti v celotnih prihodkih** so v letu 2010 v regiji izkazala **stanovska društva**, **56,9% znanstvenoraziskovalna, izobraževalna, strokovna in poklicna društva** in **49,9% športna in rekreativna društva**.

Povprečno je imelo **društvo na leto 50.600 EUR prihodkov**, kar je za 48,5% nad povprečno vrednostjo na ravni Slovenije (26.058 EUR). Povprečno ustvarjen prihodek je najvišji v upravni enoti Domžale (62.900 EUR/društvo), najnižji pa v upravni enoti Logatec (11.740 EUR/društvo). Nad povprečnim letnim prihodkom na društvo v regiji so ustvarila društva za pomoč ljudem (112.233 EUR prihodkov/društvo), stanovska društva (68.574 EUR/društvo) in športna in rekreativna društva (52.792 EUR/društvo).

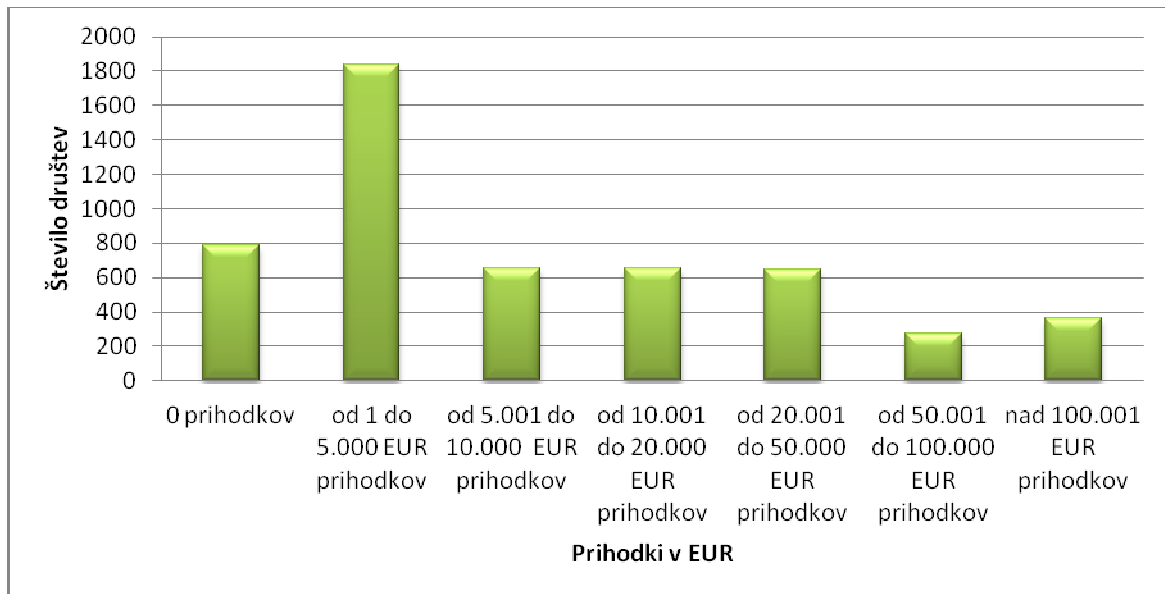
Društva Osrednjeslovenske regije so imela **3,2 mio EUR presežka prihodkov nad odhodki**. Največji presežek so ustvarila društva iz skupine društev za pomoč ljudem (1,6 mio EUR), negativno razliko pa so izkazala društva iz skupine stanovskih ter nacionalnih in političnih društev (skupaj za 0,16 mio EUR).

Tabela: Primerjava podatkov o poslovanju društev v letu 2010 po regijah

Regija	Število društev	Celotni prihodki (v 1000 EUR)	Celotni odhodki (v 1000 EUR)	Presežek prihodkov nad odhodki	Povprečna vrednost prihodkov na društvo
Pomurska	1.499	19.100	18.901	199	12.742
Podravska	2.954	63.414	62.767	647	21.467
Koroška	775	9.661	9.556	105	12.466
Savinjska	2.626	51.376	48.247	3.129	19.564
Zasavska	397	6.215	6.190	25	15.655
Spodnjejeposavska	758	9.732	9.385	347	12.839
Jugovzhodna Slovenija	1.560	22.608	22.842	-234	14.492
Osrednjeslovenska	5.215	263.879	260.671	3.208	50.600
Gorenjska	1.878	44.238	44.313	-75	23.556
Notranjsko - kraška	614	6.747	6.676	71	10.989
Goriška	1.283	21.772	22.070	-298	16.970
Obalno - kraška	1.163	21.233	23.542	-2.310	18.257
Skupaj	20.722	539.976	535.160	4.816	26.058

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Graf: Število društev Osrednjeslovenske regije glede na višino prihodkov v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Društva v regiji so ustvarila povprečni prihodek v višini 50.600 EUR in je višji od povprečnega prihodka na ravni države (26.058 EUR). Vendar kar **50% (2.627 društev) ustvari le do 5.000 EUR prihodkov na leto**, od tega jih **15% (789) ni imelo prihodkov**. Kar nakazuje na dejstvo, da niso aktivna društva, ki so bila pred leti ustanovljena s posebnim namenom, ki pa danes ni več aktualen. 37,5% (1.955) društev ustvari med 5.000 in 50.000 EUR in 12% (633) nad 50.000 EUR. Med vsemi društvi v regiji je bilo 0,75% (39 društev) takih, ki so zavezana k reviziji, kar pomeni, da so ustvarila več kot 1 mio EUR prihodkov. Iz tega izhaja zaključek, da je komaj dobra desetina društev sposobna pridobiti pomembnejša sredstva za svoje programe.

Analiza ustanov oz. fundacij – stanje v letu 2010

Ustanove ali fundacije ali skladi so poleg društev temeljni instituti civilne družbe: društva omogočajo svobodo združevanja, ustanove pa svobodo zasebne lastnine⁵. Omogočajo, da se zasebno premoženje namenja za splošne koristi - izobraževanje, kulturo, socialne, okoljske in druge namene, saj z njim podpirajo različne nevladne organizacije, združenja, dobrodelne organizacije in izobraževalne institucije ter posameznike. Delujejo na področju: humanitarne, kulturne in umetniške dejavnosti, šolstva in znanosti, zdravstva, socialne dejavnosti, okolja in trajnostnega razvoja ter športa in turizma. Pomembno področje predstavljajo lokalne razvojne fundacije - LRF in skladi dela.

LRF oz. lokalne razvojne fundacije so neodvisne filantropične organizacije. Zbirajo, upravljajo in razdeljujejo donacije, ki jih dobijo od velikega števila večinoma lokalnih donatorjev. Glavni cilj fundacij je izboljšanje kvalitete življenja na določenem geografskem območju, ponavadi mesta ali občin. Fundacije ta cilj zasledujejo z vključitvijo lokalnih prebivalcev in razdeljevanjem sredstev, kakor tudi z oblikovanjem partnerstva z lokalnimi podjetji, lokalnimi oblastmi in neprofitnimi organizacijami. Fundacije so trajne in dolgoročne predvsem zaradi premoženja, ki ga dobivajo od različnih donatorjev in ki ga porabijo v dobrodelne namene (finančna podpora lokalnih neprofitnih organizacij, da bi okrepili nevladni sektor na lokalnem nivoju, dodeljevanje štipendij revnim mladostnikom, da bi pospešili razvoj lokalne skupnosti ipd.).

Skladi dela so organi civilne družbe, ki imajo pravno obliko ustanove za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Njihovo poslanstvo je vzpostavljanje socialnega partnerstva za aktiviranje trajno presežnih in potencialno presežnih delavcev z namenom načrtovanja in izboljšanja njihovih zaposlitvenih možnosti ter hitrejšega in uspešnejšega vključevanja na trg dela.

Krovna ustanova je Združenje slovenskih ustanov - ZSU, ki je bila ustanovljena leta 2000 kot nepolitična, nadstrankarska nacionalna organizacija slovenskih ustanov. Prizadeva si za ustvarjanje ugodnega okolja za donatorstvo in delovanje ustanov ter popularizacijo družbene odgovornosti podjetij.

⁵Vir: *Dobre prakse ustanov/fundacij v Sloveniji, 2010*

V Sloveniji je po zakonu o ustanovah registriranih **214 ustanov** v katerih je **zaposlenih 129** ljudi. Vse ustanove niso aktivne, med njimi **22 ustanov** v letu 2010 **ni ustvarilo prihodkov**, od tega je **13 ustanov iz Osrednjeslovenske regije**.

Tabela: Razvrstitev ustanov po upravnih enotah ter pomembnejši podatki o njihovem poslovanju v letu 2010

Upravna enota	Število ustanov	Delež v %	Število zaposlenih	Delež v %	Sredstva (v 1000 EUR)	Delež v %	Celotni prihodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Celotni odhodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Poslovni prihodki od opravljanja lastne dejavnosti (v 1000 EUR)	Delež v %	Neto čisti presežek prih. nad odhodki (v 1000 EUR)
Domžale	1	0,8	9	12,6	776	3,4	888	2,8	852	2,7	887	3,5	30
Grosuplje	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Kamnik	3	2,5	0	0,0	55	0,2	26	0,1	34	0,1	4	0,0	-8
Litija	3	2,5	0	0,4	46	0,2	20	0,1	21	0,1	12	0,0	-1
Ljubljana	112	94,1	62	87,0	21.778	96,1	30.256	97,0	30.277	97,1	24.314	96,4	-25
Logatec	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Vrhnika	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
Skupaj regija	119	100	71	100	22.654	100	31.189	100	31.184	100	25.216	100	-5
Skupaj Slovenija	214	/	129	/	41.966	/	36.753	/	36.528	/	27.762	/	179

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

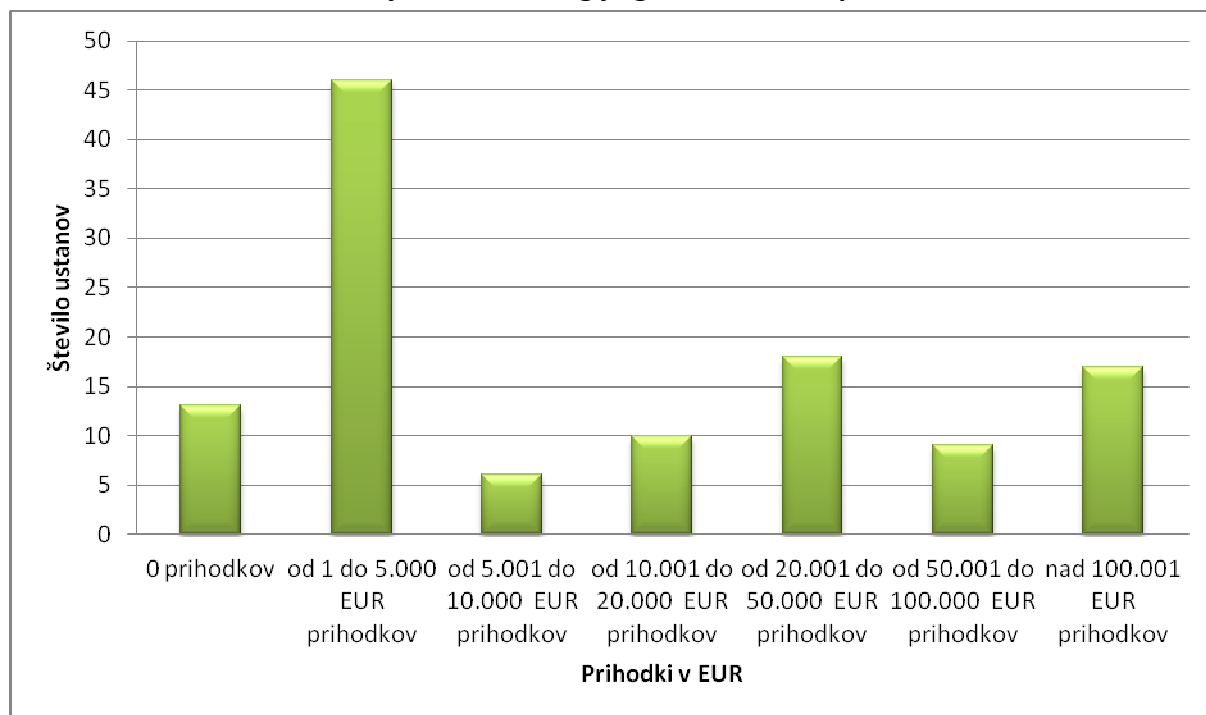
V Osrednjeslovenski regiji je **registriranih 119 ustanov**, kar predstavlja **56% vseh ustanov v Sloveniji**, ki skupaj **zaposlujejo 71 oseb** oz. 55% vseh zaposlenih v ustanovah. Kar 94% ustanov je registriranih v upravni enoti Ljubljana (112 ustanov) in skupaj zaposlujejo 62 oseb, kar je 87% vseh zaposlenih v ustanovah v regiji. Ustanove so registrirane še v upravni enoti Domžale (1 ustanova), Kamnik (3 ustanove) in Litija (3 ustanove).

Ustanove so v letu 2010 izkazale **36,7 mio EUR prihodka** od tega kar **85% (31,2 mio EUR) ustanove iz Osrednjeslovenske regije**. Kar pomeni, da je preostalih 95 ustanov iz preostalih regij skupaj ustvarilo 5,6 mio EUR prihodkov oz. povprečno 58.568 EUR/ustanovo. V Osrednjeslovenski regiji več kot polovico prihodkov ustvari ITF (23,5 mio EUR) – Fundacija za razminiranje in pomoč žrtvam min. Kar pomeni, da je preostalil 7,7 mio EUR ustvarilo 118 ustanov iz regije, to je povprečno 65.254 EUR/ustanovo.

25,2 mio EUR prihodkov oz. 80,9% od celotnih prihodkov so ustanove v regiji ustvarile od **opravljanja lastne dejavnosti**.

Skupaj so ustanove v regiji **izkazale 5.000 EUR neto negativne razlike** med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki.

Graf: Število ustanov Osrednjeslovenske regije glede na višino prihodkov v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Skoraj **40% ustanov** (46 ustanov) ustvari na leto **do 5.000 EUR prihodkov** in **14%** (17 ustanov) **več kot 100.000 EUR**. **11% ustanov** (13 ustanov) v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010 **ni imelo prihodkov**.

Analiza zasebnih zavodov - stanje v letu 2010

Zasebni zavodi so podjetja oziroma zavodi, ustanovljeni po Zakonu o zavodih, katerih ustanovitelji so zasebniki (fizične osebe) ali gospodarske družbe in opravljajo dejavnost iz področja vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, športa, zdravstva, socialnega varstva ipd. in njihov cilj ni pridobivanje dobička - gre torej za nepridobitno dejavnost. Zasebni zavodi za razliko od društva lahko opravljajo širši spekter dejavnosti. Zavod se kot pravna oseba vpiše v sodni register pri pristojnem Okrožnem sodišču.

V Sloveniji je registriranih **1.764 zasebnih zavodov**, več kot polovica (**941 zasebnih zavodov**) je registriranih v **Osrednjeslovenski regiji**, največ v upravni enoti Ljubljana (844 zasebnih zavodov). Povezuje jih mreža zasebnih zavodov, SKUP - Skupnost privatnih zavodov. Dejansko jih je med njimi mnogo, ki bi svojo dejavnost na prvi pogled lahko opravljali v obliki gospodarske družbe.

Tabela: Razvrstitev zasebnih zavodov po upravnih enotah ter pomembnejši podatki o njihovem poslovanju v letu 2010

Upravna enota	Št. zasebnih zavodov	Delež v %	Št. zaposlenih	Delež v %	Sredstva (v 1000 EUR)	Delež v %	Celotni prihodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Celotni odhodki (v 1000 EUR)	Delež v %	Poslovni prihodki od opravljanja lastne dejavnosti (v 1000 EUR)	Delež v %	Neto čisti presežek prih. nad odhodki (v 1000 EUR)
Domžale	24	2,6	27	1,4	970	0,7	1.351	1,0	1.407	1,0	995	1,2	-56
Grosuplje	20	2,1	41	2,1	3.283	2,3	2.158	1,6	2.150	1,6	390	0,5	7
Kamnik	25	2,7	11	0,6	869	0,6	1.574	1,2	1.531	1,1	1.337	1,7	42
Litija	4	0,4	2	0,1	200	0,1	137	0,1	139	0,1	136	0,2	-2
Ljubljana	844	89,7	1770	91,8	137.735	95,5	128.396	94,3	126.462	94,2	76.633	95,9	1.510
Logatec	8	0,9	44	2,3	727	0,5	1.454	1,1	1.440	1,1	104	0,1	13
Vrhnika	16	1,7	33	1,7	471	0,3	1.026	0,8	1.050	0,8	289	0,4	-29
Skupaj regija	941	100	1.926	100	144.255	100	136.095	100	134.180	100	79.884	100	1.485
Skupaj Slovenija	1.764	/	3.646	/	249.282	/	246.457	/	241.926	/	133.749	/	3.700

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

V letu 2010 je bilo v zasebnih zavodih **zaposlenih 3.646** oseb, kar je **več kot polovica vseh zaposlenih v nevladnem sektorju**. Več kot polovica vseh zaposlenih v zasebnih zavodih je

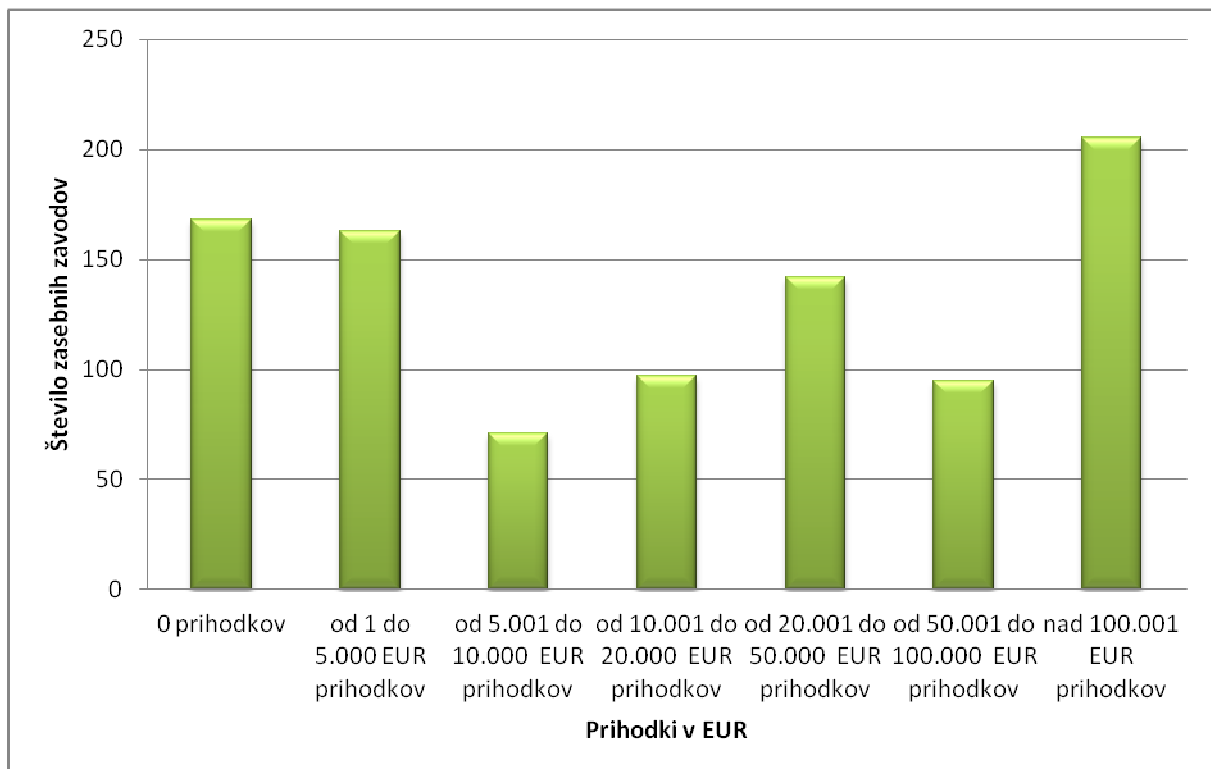
bila zaposlenih v **Osrednjeslovenski regiji (1.926 oseb)**, kar sta v **povprečju zaposleni dve osebi na zasebni zavod**.

Zasebni zavodi so ustvarili **246,5 mio EUR prihodkov**. Več kot **55% celotnih prihodkov so izkazali zasebni zavodi iz Osrednjeslovenske regije (136 mio EUR)**, od tega 94,3% zasebni zavodi iz upravne enote Ljubljana. Povprečno je zasebni zavod v Sloveniji ustvaril na leto 139.715 EUR, v Osrednjeslovenski regiji pa 144.628 EUR.

79,9 mio EUR prihodkov oz. 58,7% od celotnih prihodkov so zasebni zavodi v regiji ustvarili je od **opravljanja lastne dejavnosti**.

Zasebni zavodi v regiji so imeli za **1,5 mio EUR presežka** celotnih prihodkov nad celotnimi odhodki. Negativni razliko med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki so izkazali zasebni zavodi iz upravnih enot: Domžale, Litija in Vrhnika.

Graf: Število zasebnih zavodov Osrednjeslovenske regije glede na višino prihodkov v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

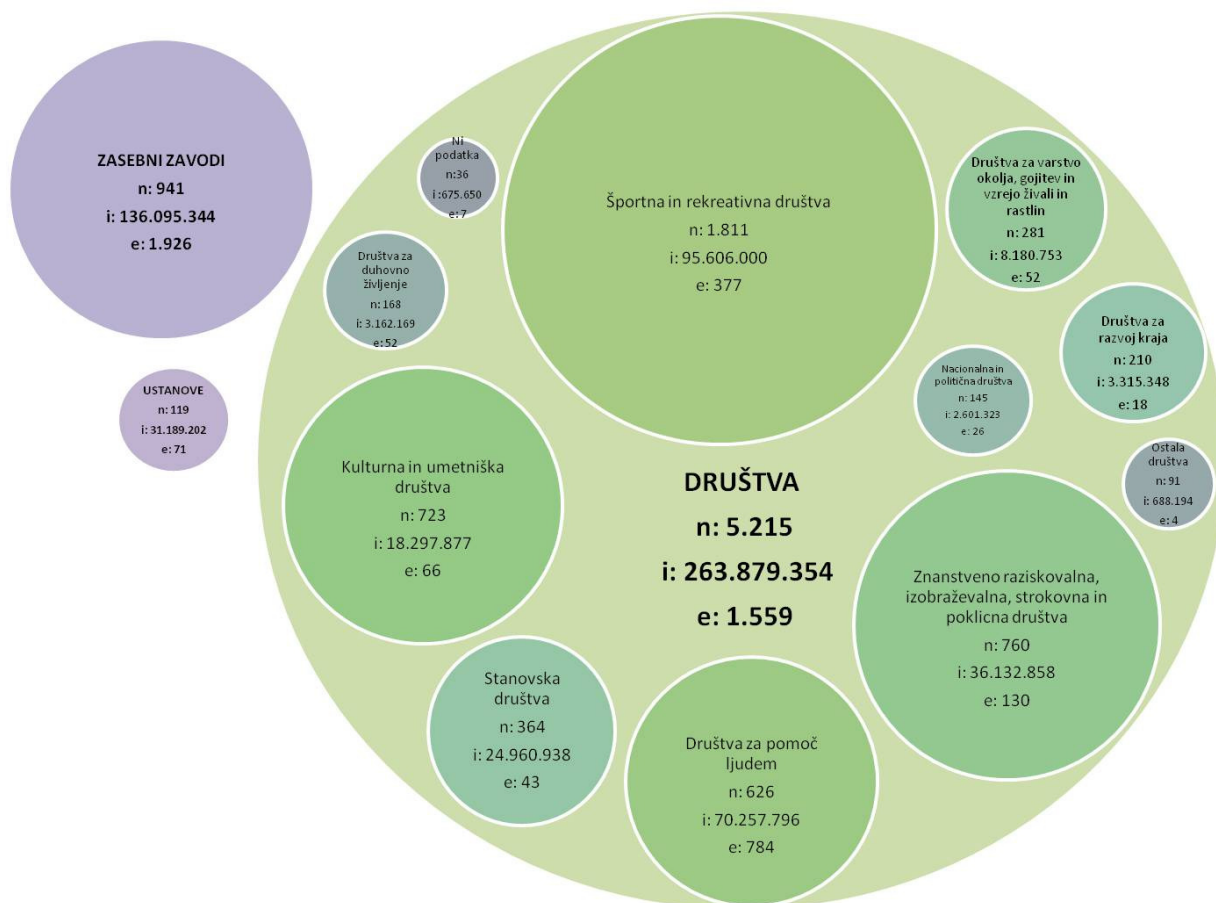
Od 941 zasebnih zavodov jih **18% (168 zasebnih zavodov)** v 2010 **ni ustvarilo nobenih prihodkov**, **17% (163 zasebnih zavodov)** je ustvarilo **do 5.000 EUR prihodkov**, **22% (205 zasebnih zavodov)** je ustvarilo **prihodke nad 100.000 EUR**.

Značilnosti nevladnih organizacij Osrednjeslovenske regije

Število in struktura nevladnih organizacij v Osrednjeslovenski regiji

V Osrednjeslovenski regiji deluje **6.275 nevladnih organizacij**, kar predstavlja 27,6% vseh nevladnih organizacij. Od tega je **5.215 društev** (83%), **941 zasebnih zavodov** (15%) in **119 ustanov** (2%).

Slika: Nevladne organizacije v Osrednjeslovenski regiji glede na vrsto organizacije, število organizacij, prihodek in število zaposlenih v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Poleg organizacijske oblike je pomembna opredelitev nevladnih organizacij z vidika pokrivanja potreb oz. ciljev, ki jih zasledujejo, pri čemer je Osrednjeslovenska regija nekoliko

specifična. V Ljubljani imajo sedež domala vse nacionalne nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z mednarodnimi in nacionalnimi projekti. Teh je okoli 200 in ustvarijo veliko večino vseh prihodkov in delovnih mest v nevladnih organizacijah v regiji. Po drugi strani pa tudi te nevladne organizacije veliko pilotnih aktivnosti izvajajo na območju MOL-a ali obljubljskih občin in imajo tako tudi velik neposreden vpliv na samem območju svojega sedeža oz. regije. Po številu pa so glavnina nevladnih organizacij lokalna društva, ki pokrivajo interese svojih članov ali lokalne skupnosti.

Osrednjeslovenska regija ima 26 občin in sedem upravnih enot. Največ nevladnih organizacij, kar 73% (4.604) jih je v upravni enoti Ljubljana, ki ima 65% (347.147) prebivalcev regije. Najmanj nevladnih organizacij 2% (132) je v upravni enoti Logatec, kjer je tudi najmanjši delež 2,5% (13.234) prebivalcev regije. Večina upravnih enot ima **devet nevladnih organizacij na 1000 prebivalcev**. Višji delež nevladnih organizacij na 1000 prebivalcev je v upravni enoti Ljubljana (13 NVO/1000 prebivalcev) in Logatcu (10 NVO/1000 prebivalcev). Povprečno je 85 prebivalcev na eno nevladno organizacijo, vendar je v več kot šestih upravnih enotah več kot **100 prebivalcev na eno nevladno organizacijo**.

Tabela: Število prebivalcev in nevladnih organizacij po upravnih enotah Osrednjeslovenske regije v letu 2010

Upravna enota	Število NVO	Delež v %	Št. prebivalcev	Delež v %	Število NVO na 1000 prebivalcev	Število prebivalcev na eno NVO
Domžale	496	7,90	55.609	10,40	9	112
Grosuplje	347	5,53	38.333	7,20	9	110
Kamnik	297	4,73	34.530	6,50	9	116
Litija	194	3,09	20.504	3,80	9	106
Ljubljana	4.604	73,37	347.147	65,10	13	75
Logatec	132	2,10	13.234	2,50	10	100
Vrhnika	205	3,27	23.856	4,50	9	116
Skupaj regija	6.275	100,00	533.213	100,00	12	85
Skupaj Slovenija	22.700	/	2.050.189	/	11	90

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, Statistični urad Republike Slovenije

Pregled pomembnejših podatkov o poslovanju društev v Osrednjeslovenski regiji

V regiji je **5.215 društev**, ki skupaj zaposluje **1.559 oseb**. **3.660 društev ima društveni sklad**, **373 društev ima zaposleno osebo**, 4.426 društev je imelo v letu 2010 prihodek. Skupaj so društva v Osrednjeslovenski regiji **izkazala 263,88 mio EUR celotnih prihodkov** in 260,67 mio

EUR odhodkov. **25% vseh društev** je tako registriranih v **Osrednjeslovenski regiji**, ki od vseh zaposlenih v društvih zaposluje 50,9% oseb. Skupaj so društva v regiji ustvarila 48,9% vseh prihodkov in 48,7% odhodkov. 84,9% društev v regiji je imelo v letu 2010 prihodke, 70,2% jih ima društveni sklad, 7,1% društev je imelo zaposleno osebo. **Povprečno** je društvo ustvarilo **50.600 EUR prihodkov**, kar je za 24.542 EUR več od slovenskega povprečja.

Tabela: Primerjava pomembnejših podatkov o poslovanju društev v letu 2010 Osrednjeslovenske regije z društvi v Sloveniji

Parameter	Osrednjeslovenska regija	Slovenija	Delež regije v Sloveniji v %
Število društev	5.215	20.722	25,17 %
Število zaposlenih	1.559	3.062	50,91 %
Število društev z zaposlenimi	373	1.024	36,43 %
Število društev z društvenim skladom	3.660	15.308	23,91 %
Število društev s prihodkom	4.426	17.746	24,94 %
Sredstva (v 1000 EUR)	369.274	787.221	46,91 %
Celotni prihodki (v 1000 EUR)	263.879	539.976	48,87 %
Celotni odhodki (v 1000 EUR)	260.671	535.160	48,71 %

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Pregled pomembnejših podatkov o poslovanju ustanov v Osrednjeslovenski regiji

V regiji je **119 ustanov**, ki skupaj **zaposlujejo 71 oseb**. 106 ustanov oz. 89% je izkazalo v letu 2010 prihodek. Skupaj so ustanove v Osrednjeslovenski regiji izkazale **31,189 mio EUR celotnih prihodkov** in 31,184 mio EUR odhodkov. **55,6% vseh ustanov** je registriranih v **Osrednjeslovenski regiji**, ki od vseh zaposlenih v ustanovah zaposluje 55,3% oseb. Skupaj so ustanove v regiji ustvarile 84,9% vseh prihodkov in 85,4% odhodkov. **Povprečno** je vsaka druga ustanova imela zaposleno osebo in ustvarila **262.092 EUR prihodkov**.

Tabela: Primerjava pomembnejših podatkov o poslovanju ustanov v letu 2010 Osrednjeslovenske regije z ustanovami v Sloveniji

Parameter	Osrednjeslovenska regija	Slovenija	Delež regije v Sloveniji v %
Število ustanov	119	214	55,6 %
Število zaposlenih	71	129	55,3 %
Sredstva (v 1000 EUR)	22.654	41.966	54,0 %
Celotni prihodki (v 1000 EUR)	31.189	36.753	84,9 %
Celotni odhodki (v 1000 EUR)	31.184	36.528	85,4 %

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Pregled pomembnejših podatkov o poslovanju zasebnih zavodov v Osrednjeslovenski regiji

V regiji je **941 zasebnih zavodov**, ki skupaj **zaposluje 1.926 oseb**, kar sta povprečno dve zaposleni osebi na zasebni zavod. 82,2% oz. 773 zasebnih zavodov je v letu 2010 izkazalo prihodek, ki je bil v **povprečju 144.628 EUR na zasebni zavod**. Skupaj so zasebni zavodi izkazali za **136 mio EUR prihodkov** in 134,2 mio EUR odhodkov. V regiji je registriranih **53,3%** vseh **zasebnih zavodov** in skupaj zaposlujejo 52,9% oseb zaposlenih v zasebnih zavodih.

Tabela: Primerjava pomembnejših podatkov o poslovanju zasebnih zavodov v letu 2010 Osrednjeslovenske regije z zasebnimi zavodi v Sloveniji

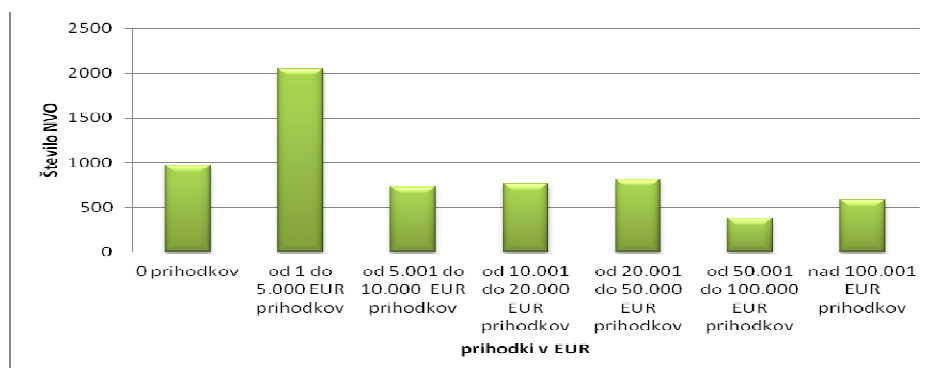
Parameter	Osrednjeslovenska regija	Slovenija	Delež regije v Sloveniji v %
Število zasebnih zavodov	941	1.764	53,3 %
Število zaposlenih	1.926	3.646	52,9 %
Sredstva (v 1000 EUR)	144.255	249.282	57,9 %
Celotni prihodki (v 1000 EUR)	136.095	246.457	55,2 %
Celotni odhodki (v 1000 EUR)	134.179	241.926	55,5 %

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Prihodki nevladnih organizacij Osrednjeslovenske regije

Skoraj 50% nevladnih organizacij v regiji (2.627 društev, 46 ustanov, 331 zasebnih zavodov) **ustvari le do 5.000 EUR prihodkov na leto**. Od tega vse registrirane NVO niso aktivne, če pogledamo podatek o nevladnih organizacijah v regiji, ki v letu 2010 niso imela **nobnih prihodkov** (789 društev, 168 zasebnih zavodov, 13 ustanov) je teh **15%**.

Graf: Število nevladnih organizacij Osrednjeslovenske regije glede na višino prihodkov v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Povprečno je ustvarilo **društvo** na leto **50.600 EUR** prihodkov, **zasebni zavod** **144.628 EUR** in **ustanova** **262.092 EUR** na leto.

Med vsemi društvi v regiji je bilo 0,75% (39 društev) takih, ki so zavezana k reviziji, kar pomeni, da so ustvarila več kot 1 mio EUR prihodkov. Iz tega izhaja zaključek, da je komaj dobra desetina društev sposobna pridobiti pomembnejša sredstva za svoje programe.

V Osrednjeslovenski regiji več kot polovico prihodkov ustvari ITF (23,5 mio EUR) – Fundacija za razminiranje in pomoč žrtvam min. Kar pomeni, da je preostalih 7,7 mio EUR ustvarilo 118 ustanov iz regije, to je povprečno 65.254 EUR/ustanovo.

Tabela: 10 največjih ustanov v Osrednjeslovenski regiji po prihodku v letu 2010

NAZIV	Celotni prihodki v EUR
MEDNARODNA USTANOVA - FUNDACIJA ZA RAZMINIRANJE IN POMOČ ŽRTVAM MIN	23.482.101
REGIONALNA USTANOVA - CENTER ZA RAZVOJ FINANC	1.603.645
USTANOVA - CENTER ZA EVROPSKO PRIHODNOST	887.890
USTANOVA HIŠA EKSPERIMENTOV	487.189
USTANOVA UMANOTERA - SLOVENSKA FUNDACIJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ	451.569
USTANOVA: FUNDACIJA Z GLAVO NA ZABAVO, SPODBUJANJE ZDRAVJA POLNEGA ŽIVLJENJA	399.019
USTANOVA SKUPAJ - REGIONALNI CENTER ZA PSIHOSOCIALNO DOBROBIT OTROK	334.489
REGIONALNA USTANOVA - CENTER ZA PODPORO RAZVOJU E-UPRAVLJANJA	307.660
SKLAD DELA PREKMURJE, USTANOVA ZA IZVAJANJE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSLOVANJA	294.232
FUNDACIJA AKTIVA, USTANOVA	276.784
SKUPAJ	28.524.578

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

10 največjih zasebnih zavodov skupaj ustravi 41,3 mio EUR prihodkov, kar predstavlja 30 odstotkov vseh prihodkov, ki jih ustvarijo zasebni zavodi v regiji.

Tabela: 10 največjih zasebnih zavodov v Osrednjeslovenski regiji po prihodku v letu 2010

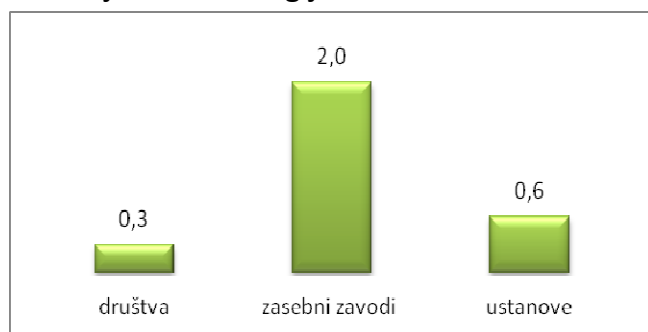
NAZIV	Celotni prihodki v EUR
SLOVENSKI INSTITUT ZA KAKOVOST IN MEROSLOVJE, LJUBLJANA	9.626.359
ELEKTROINŠTITUT MILAN VIDMAR INŠTITUT ZA ELEKTROGOSPODARSTVO IN ELEKTROINDUSTRIJO, LJUBLJANA, HAJDRIHOVA 2	6.783.788
ZAVOD SV. STANISLAVA ZA VZGOJO, IZOBRAŽEVANJE IN KULTURNE DEJAVNOSTI	5.837.189
SŽ - ŽELEZNIŠKI ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA	4.212.450
WALDORFSKA ŠOLA LJUBLJANA	3.833.612
SOCIALNO VARSTVENI ZAVOD VITADOM	2.449.610
ZAVOD ZA UVELJAVLJANJE PRAVIC IZVAJALCEV IN PROIZVAJALCEV FONOGRAMOV SLOVENIJE	2.289.407
VERTIGO ZAVOD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI, LJUBLJANA	2.277.491
ŠTUDENTSKA ZALOŽBA ŠTUDENTSKO ORGANIZACIJE UNIVERZE V LJUBLJANI, ZAVOD ZA ZALOŽNIŠKO DEJAVNOST	2.084.802
GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE CENTER ZA POSLOVNO USPOSABLJANJE	1.863.652
SKUPAJ	41.258.360

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Zaposlovanje v nevladnih organizacijah v Osrednjeslovenski regiji

Stopnja profesionalizacije je nekoliko višja, kot v drugih slovenskih regijah, čeprav je prostovoljstvo poglavitni način delovanja. Na to kažejo tudi podatki o zaposlenih v nevladnih organizacijah, kjer je več kot polovica zaposlenih v nevladnih organizacijah v Osrednjeslovenski regiji. Čeprav bi lahko rekli, da ima **vsaka druga organizacija zaposleno osebo**, je dejansko število organizacij z zaposlenimi precej nižje. Od 5.215 društev, ki skupno zaposlujejo 1.559 oseb je samo **373 društev (7,15%) z zaposlenimi**. Kar **54% zaposlenih** v nevladnih organizacijah v regiji je v zasebnih zavodih, kjer sta v povprečju **na zavod zaposleni dve osebi**.

Graf: Povprečno število zaposlenih v nevladnih organizacijah glede na tip organizacije v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

Tabela: Število zaposlenih glede na tip organizacije v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010

Tip organizacije	Število NVO	Delež v %	Število zaposlenih	Delež v %	Povprečno število zaposlenih na organizacijo
Društvo	5.215	83,1	1.559	43,8	0,3
Zasebni zavod	941	15,0	1.926	54,2	2,0
Ustanova	119	1,9	71	2,0	0,6
Skupaj regija	6.275	100,0	3.556	100,0	0,5
Skupaj Slovenija	22.700	/	6.837	/	0,3

Vir: Agencija RS za javnopravne evidence in storitve

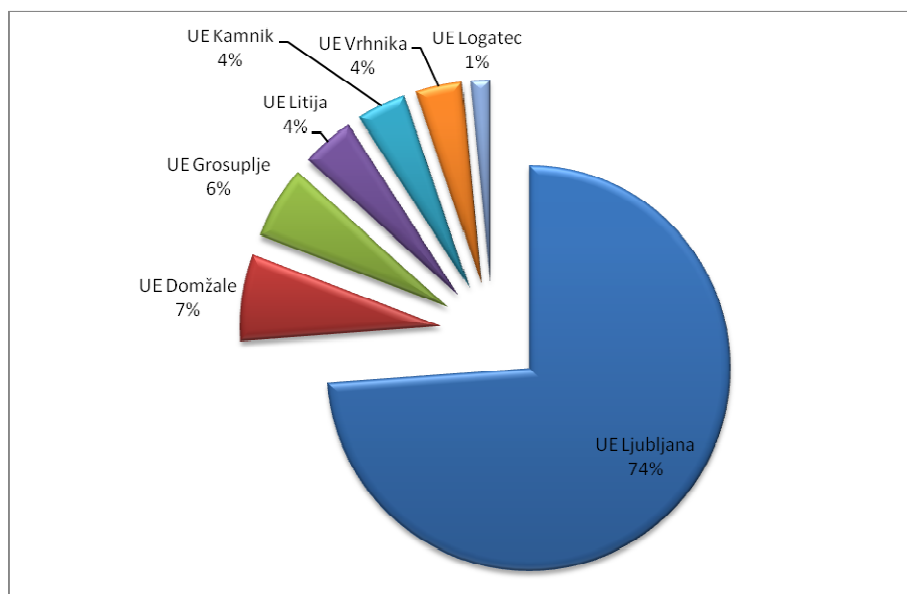
Število NVO s statusov v javnem interesu in prejeta sredstva za namen dela dohodnine

Vsa registrirana društva niso aktivna, če pogledamo podatek o nevladnih organizacijah v regiji, ki v letu 2010 niso imela **nobnih prihodkov** (789 društev, 168 zasebnih zavodov, 13 ustanov) je teh **15%**. Nevladne organizacije, katerih delovanje presega interese svojih članov in je splošno koristno, lahko pridobijo status v javnem interesu. Status jim podeli ministrstvo, ki je pristojno za področje, na katerem društvo deluje.

V letu 2010 je bilo nevladnih organizacij s **statusom v javnem interesu** v Sloveniji 3.957 od tega jih je bilo **28,6% (1.132) iz Osrednjeslovenske regije**. Podatek kaže, da več kot **80%** nevladnih organizacij deluje zgolj zaradi **interesov svojih članov in ne za javno korist**. Potencial društev za alternativno produkcijo kolektivnih dobrin in storitev je tako v resnici majhen in kaže na razmeroma slabo razvit nevladni sektor. Kar 74% nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu je iz UE Ljubljana in kar **50% pokriva področje obrambe in reševanja ter šolstva, športa in mladinskega dela**.

836 (73,8%) nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu je iz UE Ljubljana, 78 (6,89%) iz UE Domžale, 66 (5,83%) iz UE Grosuplje, 48 (4,24%) iz UE Litija, 45 (3,98%) iz UE Kamnik, 42 (3,71%) iz UE Vrhnika in 17 (1,5%) iz UE Logatec.

Graf: Delež nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010 po upravnih enotah

Vir: Seznam upravičencev do donacij za leto 2010, Ministrstvo za finance

Tabela: Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu v Osrednjeslovenski regiji v letu 2010 po področjih

Področje	Število NVO	Delež v %
Obramba ter zaščita, reševanje in pomoč	304	26,86
Šolstvo, šport in mladinsko delo	304	26,86
Delo, družina in socialne zadeve	150	13,25
Kultura	125	11,04
Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana	81	7,16
Visoko šolstvo, znanost in tehnologija	71	6,27
Zdravje	63	5,57
Okolje in prostor	12	1,06
Notranje zadeve	7	0,62
Gospodarstvo	5	0,44
Zunanje zadeve	5	0,44
Pravosodje	3	0,27
Promet	2	0,18
Skupaj regija	1.132	100,00
Skupaj Slovenija	3.957	/

Vir: Seznam upravičencev do donacij za leto 2010, Ministrstvo za finance

V letu 2010 je bilo upravičencev za namenitev dela dohodnine za donacije v Sloveniji 4.165, kar je 368 ali 8,1% manj, kot leto poprej. Od tega je bilo 3.975 (95%) nevladnih organizacij, 71 (1,7%) sindikatov, 61 (1,5%) političnih strank, 53 (1,3%) verskih organizacij in 23 (0,6%) mladinskih svetov. **Za namenitev dela dohodnine za donacije se je odločilo 302.290 (30,17%) zavezancev**, za katere je bil pripravljen informativni izračun dohodnine. Zavezcanci so del dohodnine za donacije namenili **3.500 različnim upravičencem** v skupnem znesku **3.412.296 EUR**, kar predstavlja v **povprečju 974,94 EUR na organizacijo**, ki je prejela donacijo iz tega naslova. 665 ali 16% upravičencev od namenitve dela dohodnine za donacije ni prejelo nobenih sredstev.

Med **20 največjimi prejemniki** namenitve dela dohodnine za donacije sta dve ustanovi, tri verske organizacije in ena politična stranka. Ostalo so društva in zveze društev. Tako je med 20 največjimi prejemniki 16 nevladnih organizacij, od tega jih je **15 iz osrednje Slovenije** in ena iz podravja.

Tabela: Največjih 20 prejemnikov namenitve dela dohodnine za donacije za leto 2010

NAZIV	Št. donacij	Znesek donacij
SLOVENSKA KARITAS	12.595	156.471,25
DRUŠTVO UNICEF SLOVENIJA	7.119	90.464,72
SONČEK - ZVEZA DRUŠTEV ZA CEREBRALNO PARALIZO SLOVENIJE	4.103	61.809,92
RDEČI NOSKI - CLOWDOCTORS, DRUŠTVO ZA POSPEŠEVANJE VESELJA DO ŽIVLJENJA ZA BOLNE IN TRPEČE LJUDI	3.571	57.553,30
EUROPA DONNA - SLOVENSKO ZDRUŽENJE ZA BOJ PROTI RAKU DOJK	2.488	41.023,11
DRUŠTVO SOS TELEFON ZA ŽENSKÉ IN OTROKE - ŽRTVE NASILJA	2.615	34.769,19
USTANOVA ZA NOVO PEDIATRIČNO KLINIKO V LJUBLJANI	2.502	32.118,37
ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE	1.750	28.944,96
ZDRUŽENJE SLOVENSКИH KATOLIŠKIH SKAVTINJ IN SKAVTOV	2.344	27.356,97
NADŠKOFIJA LJUBLJANA	2.208	25.470,60
SOCIALNI DEMOKRATI	1.636	25.363,81
DRUŠTVO ONKOLOŠKIH BOLNIKOV SLOVENIJE	1.807	23.713,40
ZDRUŽENJE MULTIPLE SKLEROZE SLOVENIJE	2.038	22.756,59
SONČEK - MARIBORSKO DRUŠTVO ZA CEREBRALNO PARALIZO	1.474	20.013,3
ISLAMSKA SKUPNOST V REPUBLIKI SLOVENIJI	3.910	19.423,78
SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC	1.272	18.726,37
SRBSKA PRAVOSLAVNA CERKEV METROPOLIJA ZAGREBŠKO - LJUBLJANSKA	2.548	18.586,69
ZVEZA SLOVENSКИH DRUŠTEV ZA BOJ PROTI RAKU	1.365	17.097,36
ZVEZA POTROŠNIKOV SLOVENIJE - DRUŠTVO	1.078	15.862,12
USTANOVA MALI VITEZ - FUNDACIJA ZA POMOČ MLADIM OZDRAVLJENIM OD RAKA	986	15.828,99
SKUPAJ:	59.409	753.354,8

Vir: DURS

Literatura in viri:

1. Civilna družba v Sloveniji, Tatjana Rakar (et al.), Ljubljana, 2011
2. Dobre prakse ustanov/fundacij v Sloveniji, Nataša Velikonja, Ljubljana, 2010
3. Informacija o poslovanju drštev v RS v letu 2010, AJPES, Ljubljana, september 2011
4. Raziskava indeks civilne družbe: Obseg, struktura in vloga/funkcija slovenskih civilnodružbenih organizacij, Zinka Kolarič, Tatjana Rakar, Ljubljana, februar 2010
5. Agencija RS za javnopravne evidence in storitve, 2011, www.ajpes.si
6. Davčna uprava Republike Slovenije, 2012, Namenitev dela dohodnine za donacije za leto 2010, www.durs.gov.si
7. Statistični urad Republike Slovenije, 2012, www.stat.si
8. Vlada Republike Slovenije, Seznam upravičencev do donacij za leto 2010, www.vlada.si/si/delo_vlade/preciscena_besedila_predpisov/sklepi/
9. Studio 12, Komentar stanja slovenskega nevladnega sektorja, 2010, www.s12.si/druzba/razno-ostali-prispevki/844-dr-turk-za-studio-12-ocena-nevladnega-sektorja